

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради ХДАЕУ
протокол від 29.12.2020 року № 7

Введено в дію:

наказ від 29.12.2020 р. № 94-ОД

ПОЛОЖЕННЯ
про вибіркові дисципліни

Херсон 2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Підготовка фахівців з вищою освітою у Херсонському державному аграрно-економічному університеті (далі за текстом – Університет) здійснюється за освітніми програмами у межах ліцензованих спеціальностей/освітніх програм підготовки молодших бакалаврів, бакалаврів, магістрів, докторів філософії відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та інших нормативно-правових актів, що регулюють здійснення освітньої діяльності, вимог стандартів вищої освіти, стратегії розвитку та місії Університету.

1.2. Положення про вибіркові дисципліни (далі за текстом – Положення) розроблено з метою конкретизації процедури формування переліку, подальшого вибору та вивчення освітніх компонентів із циклу вільного вибору здобувачами початкового (короткого), першого (бакалаврського), другого (магістерського), третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти.

1.3. Вибіркові освітні компоненти – це навчальні дисципліни, що вводяться закладом вищої освіти для більш повного задоволення освітніх та кваліфікаційних запитів здобувачів вищої освіти, відповідно до сучасних потреб суспільства, посилення їх конкурентоспроможності на ринку праці, ефективного використання можливостей закладу вищої освіти, врахування регіональних та галузевих потреб, формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів тощо.

1.4. Вибіркові освітні компоненти уможливають поглиблену підготовку у сфері майбутньої професійної діяльності; сприяють академічній мобільності здобувачів та реалізують їх особисті інтереси; дозволяють здійснювати впровадження спеціалізацій у межах базової спеціальності з метою формування компетентностей здобувачів у відповідності до сучасних вимог ринку праці.

1.5. При формуванні індивідуальної освітньої траєкторії здобувач має право посилювати фахові компетентності та програмні результати навчання шляхом обрання дисциплін вільного вибору із каталогу фахової підготовки та/або розширювати формування загальних компетентностей та програмних результатів шляхом обрання дисциплін з каталогу загальної підготовки, або поєднувати цей вибір, що відображається в індивідуальному навчальному плані.

2. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ВІЛЬНИЙ ВИБІР ДИСЦИПЛІН

2.1. У навчальних планах та освітніх програмах освітні компоненти поділяються на:

- обов'язкові – не більше 75 % загального обсягу освітньої програми, перелік яких визначається загальними і фаховими компетентностями, програмними результатами навчання, визначеними Стандартами вищої освіти та законодавством України з питань освіти;
- вибіркові – не менше 25 % загального обсягу освітньої програми.

2.2. Вибіркові дисципліни поділяються на:

- дисципліни вільного вибору фахової підготовки;
- дисципліни вільного вибору загальної підготовки.

2.3. Обсяг однієї дисципліни вільного вибору становить не менше 3 кредитів ЄКТС (90 годин).

2.4. Вивчення дисциплін вільного вибору для здобувачів початкового (короткого циклу) рівня вищої освіти розпочинається з II семестру; для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти – з III семестру; для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти – з II семестру; для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – з III семестру.

2.5. Вибіркова компонента освітньої програми становить:

- для здобувачів початкового (короткого циклу) рівня вищої освіти з терміном навчання 1 рік 10 місяців (120 кредитів ЄКТС) не менше 30 кредитів ЄКТС / 900 годин;

- для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з терміном навчання 3 роки 10 місяців (240 кредитів ЄКТС) не менше 60 кредитів ЄКТС / 1800 годин;

- для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з терміном навчання 1 рік 4 місяці (90 кредитів ЄКТС) не менше 23 кредити ЄКТС / 690 годин;

- для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з 4-річним терміном навчання (60 кредитів ЄКТС) не менше 15 кредитів ЄКТС / 450 годин.

2.6. Реалізація вільного вибору здобувачів вищої освіти передбачає вибір окремих дисциплін з каталогів, що знаходиться на сайті Університету, щорічно оновлюються та оприлюднюються з презентаційними матеріалами до 01 листопада поточного навчального року для ознайомлення та голосування здобувачів на наступний навчальний рік.

Каталоги дисциплін вільного вибору загальної підготовки формуються навчально-методичним відділом Університету, каталоги дисциплін вільного вибору фахової підготовки формуються гарантми освітніх програм та погоджуються з методичною комісією факультету.

2.7. Вибіркова освітня компонента запроваджується для вивчення за умови чисельності зведеної групи не менше 12 осіб.

2.8. Для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти вибір освітніх компонентів можливий з переліку дисциплін вільного вибору для інших рівнів вищої освіти (не нижче другого (магістерського) за умови дотичності обраних дисциплін до тематики дисертаційного дослідження.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

3.1. Викладання вибіркових освітніх компонентів можуть здійснювати всі кафедри Університету за умови відповідного кадрового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності кафедри оперативно задовольнити потреби здобувачів вищої

освіти з метою створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраними освітніми програмами.

3.2. Навчально-методичний відділ Університету аналізує можливості кафедр щодо викладання дисциплін вільного вибору. Основними критеріями є: кадрове забезпечення (базова освіта, науковий ступінь, вчене знання НПП, тема підвищення кваліфікації, досвід викладання даної дисципліни, особистий рейтинг викладача та результати професійної діяльності викладача згідно п.30 Ліцензійних умов); навчально-методичне забезпечення; матеріально-технічне забезпечення викладання дисципліни вільного вибору.

3.3. Систематизований каталог вибіркових дисциплін затверджується науково-методичною радою Університету за поданням начальника навчально-методичного відділу університету. Каталоги вибіркових дисциплін формуються навчально-методичним відділом на підставі службових записок деканів факультету.

3.4. Вибіркові освітні компоненти циклу фахової підготовки кожної спеціальності відповідного рівня вищої освіти повинні узгоджуватися з освітніми програмами та навчальними планами.

4. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ВИБІРКОВОЇ СКЛАДОВОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

4.1. Начальник навчально-методичного відділу здійснює контроль наявності дисциплін вільного вибору здобувачів вищої освіти у навчальних та робочих навчальних планах, перевіряє наявність відповідного кадрового та навчально-методичного забезпечення.

4.2. Факультети до кінця вересня поточного року подають першому проректору, проректору з науково-педагогічної роботи службові записки, що містять назви вибіркових дисциплін, пропоновані для вільного вибору здобувачів вищої освіти, з відповідними презентаційними матеріалами, прізвище викладача, що буде забезпечувати викладання дисципліни вільного вибору, зазначення семестру викладання та обсягів вибіркових дисциплін (кредитів ЄКТС), форм контролю.

4.3. З метою урахування сучасних вимог ринку праці та потреб здобувачів вищої освіти у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії сформовані каталоги вибіркових дисциплін виносяться на обговорення представниками студентської спільноти та ради роботодавців (протягом жовтня поточного року).

4.4. Після ознайомлення з презентаційними матеріалами, здобувачі вищої освіти мають обрати дисципліни вільного вибору відповідно до курсу навчання, освітньої програми, семестру вивчення шляхом голосування на сайті Університету.

Організація вибору дисциплін на наступний курс навчання забезпечується деканатами факультетів на попередньому курсі навчання (протягом грудня поточного року) шляхом заповнення електронної форми для голосування на навчально-інформаційному порталі Університету. У разі

виникнення непереборних сил, в окремих випадках, якщо вибір дисциплін здобувачами вищої освіти здійснюється шляхом подачі письмової заяви на ім'я декана факультету, заява зберігається в деканаті протягом усього терміну навчання.

4.5. Здобувачі початкового (короткого циклу) вищої освіти та другого (магістерського) рівня вищої освіти здійснюють вибір дисциплін з оприлюднених каталогів під час укладання договору про навчання.

Здобувачі, які зараховані до контингенту студентів 2,3 курсів зі скороченим та/або нормативним терміном навчання, обирають дисципліни вільного вибору із сформованого переліку на поточний навчальний рік шляхом написання письмової заяви під час укладання договору про навчання.

4.6. Обрані дисципліни вільного вибору здобувачів (з урахуванням їх кількості згідно передбачуваного контингенту студентів зведених груп) вносять до робочих навчальних планів спеціальностей на наступний навчальний рік.

4.7. Якщо здобувач вищої освіти із поважної причини не зміг вчасно обрати дисципліну вільного вибору, він, за наявності відповідних документів, звертається до навчально-методичного відділу із заявою щодо здійснення вибору дисципліни у спеціально відведений час.

4.8. Здобувач вищої освіти, який знехтував своїм правом вибору дисциплін вільного вибору, буде розподілений навчально-методичним відділом із погодженням з керівництвом факультету у сформовану групу з дотриманням оптимізаційних механізмів навчальних груп та потоків.

4.9. Навчально-методичний відділ опрацьовує електронні заяви здобувачів вищої освіти протягом січня поточного року, формує навчальні групи та передає на відповідні кафедри навчальне навантаження за обраними дисциплінами. Сформовані списки груп здобувачів для вивчення дисциплін вільного вибору затверджуються науково-методичною радою Університету.

4.10. Здобувачі вищої освіти в односторонньому порядку не можуть відмовитись від вибраного і затвердженого науково-методичною радою Університету переліку дисциплін вільного вибору. Відмова від вивчення дисципліни вільного вибору тягне за собою академічну заборгованість, за що здобувач вищої освіти може бути відрахований з Університету.

4.11. У разі недостатньої кількості електронних заяв здобувачів вищої освіти для формування навчальних груп вивчення дисциплін вільного вибору студентам пропонується переглянути свій вибір (протягом січня поточного року).

4.12. Після остаточного формування і погодження зведених груп з вивчення вибіркового дисциплін, інформація про вибірково дисципліни вноситься до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

4.13.3 метою забезпечення зручності у формування розкладу академічних занять для вивчення вибіркового дисциплін загальної підготовки у масштабах Університету виділяється, як правило, один день на тиждень. Навчально-методичний відділ контролює своєчасне складання окремого

розкладу занять для зведених груп (4-6 пари) та розміщує відповідний розклад на сайті Університету.

4.14. Сформовані списки студентів для вивчення дисциплін вільного вибору здобувачів вищої освіти затверджуються науково-методичною радою Університету.

5. ПРОЦЕДУРА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ КРЕДИТІВ В МЕЖАХ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

5.1. У разі поновлення, переведення здобувача вищої освіти перезарахування дисциплін вільного вибору проводиться відповідно до розпорядження першого проректора, проректора з науково-педагогічної роботи, підставою для якого є службова записка декана факультету та академічна довідка здобувача вищої освіти.

5.2. Перезарахування кредитів ЄТКС відбувається за рахунок фактично вивчених дисциплін за умови однакової кількості кредитів.

5.3. Університет визначає еквівалентними та перезараховує результати навчання здобувача у закладах вищої освіти-партнерах – за умови відповідних документів учасників програм академічної мобільності.

5.4. Визнання результатів навчання в рамках академічної мобільності із закладами вищої освіти здійснюється з використанням Європейської системи трансферу та накопичення кредитів.

5.5. Перезарахування вивчених освітніх компонентів здійснюється на підставі наданих здобувачем вищої освіти документів, що містять інформацію щодо переліку і результатів вивчення дисциплін, кількості кредитів, інформацію про систему оцінювання освітніх здобутків у закладі вищої освіти-партнері.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Положення набирає чинності з моменту його затвердження рішенням Вченої ради університету та введення в дію наказом ректора.

6.2. Зміни та доповнення до Положення вносять шляхом викладення його в новій редакції.